

LUTHERSK KIRKETIDENDE

1863-2013

150 ÅR

LEDER: I KIRKENS TJENESTE GJENNOM 150 ÅR

ARTIKLER OG INNLEGG

FRA GENERALSEKRETÆR TIL
SYMBOLBÆRER?

ET LEVENDE HÅP

JUBILEUM

NOGLE ORD OM PROVSTER OG
PROVSTEVISITATSER

SØNDAGSTEKSTEN

KRISTI FORKLARELSES DAG

SAMEFOLKETS DAG

FASTELAVNSSØNDAG

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

I KIRKENS TJENESTE GJENNOM 150 ÅR

5. juli 1863 utkom Luthersk Kirketidende med sitt første nummer, med professor Gisle Johnson som redaktør. 150 år senere utkommer bladet fortsatt. Det er i seg selv en begivenhet og gjør jubileet vel verdt å feire. Vi markerer jubileums-årgangen med ny design, med historiske klipp underveis og med et dobbeltnummer viet jubileet i september.

Jubilanter liker gjerne å motta gratulasjoner og festtaler. Luthersk Kirketidende likner i så måte på de fleste andre som feirer seg selv. Men i dette nummeret nøyer vi oss med å konstatere at vi brukes, siteres og debatteres, og at vi har en stabil og god base med abonnenter. Dette er gode livstegn for en 150-åring. En primær målgruppe for bladet har gjennom hele historien vært prester og teologer, samtidig som bladet har vært lest av andre interesserte. Bladet har ønsket å bidra i den kirkelige offentlighet. Derfor har artikler og leserinnlegg vært en viktig del av innholdet, ved siden av meldinger av aktuell litteratur. Til kjernen i bladet har også hørt gjennomganger av søndagens prekentekst. Gjennom flere generasjoner har Luthersk Kirketidende vært den uunnværlige oppslagstavle for utlysning av prestestillinger, men her har vi gradvis mistet vår betydning ettersom nettet i større grad har overtatt.

Ikke bare når det gjelder stofftyper, men også når det gjelder bladets profil, er det mulig å peke på kontinuitet. Selv om bladet har gitt rom for debatt og ulike røster i sine spalter, har redaktørene tegnet bladets profil gjennom lederartik-

lene. I bladets navn lå det fra Gisle Johnsons side et program, og dette program har i ulike variasjoner vært sentralt i 150 år. Som et *luthersk* blad har LK argumentert for læremessig og konfesjonell bevissthet. Som *kirkelig* blad har bladet plassert seg sentralt i kirken, med en ambisjon om både å bekrefte og utfordre kirkens ledere og medarbeidere. At bladet har overlevd så lenge, tyder på at bladet ikke bare har reflektert synspunkter som har stått sterkt i kirken, men også selv har vært med på å forme Den norske kirkes profil gjennom disse årene. Redaksjonen er i

jubileumsåret sammensatt av teologer med bred og variert erfaring fra kirke og akademia, alle 4 er ordinerte prester i Den norske kirke.

Enda viktigere enn å se bakover, er det å se framover.

Vi vil fortsette å gi bidrag til å forstå kirkens oppdrag i vår tid. Hva vil det si å være en åpen, bekjennende, tjenende og misjonerende kirke i 2013+? I en tid der dagspresse og sosiale media tar seg av de kjappe debatter, representerer LK et forum for den mer langsomme og ettertenksomme debatten. Gjennom faglige artikler, debattinnlegg, bokmeldinger og prekjenningsgjennomganger ønsker vi å gi påfyll og inspirasjon til prester og andre som leser våre spalter.

Vi gratulerer hverandre og bladet med de 150 år og ønsker velkommen til nye årganger!

Vi gratulerer hverandre
og bladet med de 150 år
og ønsker velkommen til
nye årganger!

Sunniva Gylver
Sjur Isaksen

Harald Hegstad
Anne Grete Listrøm

FRA GENERALSEKRETÆR TIL SYMBOLBÆRER?

OM BISKOPENS ROLLE I FREMTIDENS KIRKE.
FOREDRAG VED KAS HØSTKONFERANSE 2012

AV ATLE SOMMERFELDT, BISKOP I BORG
ATLE.SOMMERFELDT@KIRKEN.NO

Å VÆRE BISKOP ER NOE ANNET

Mitt oppdrag i dag er å gi noen personlige refleksjoner om ledelse og lederrolle slik jeg erfarer det i overgangen fra generalsekretær til biskop. Arrangørene har tenkt at dette beskrives godt med tittelen fra generalsekretær til symbolbærer. Dere får avgjøre om dette er treffende, etter å ha hørt mine refleksjoner. I alle fall er også dette lille foredraget preget av min sosiologilærer Thomas Mathiesens grunntenkning om Det uferdiges nødvendighet i alt utviklingsarbeid.

Å være generalsekretær innebærer å ha det fulle ansvaret for hele organisasjonen, og ikke minst økonomien. Det betyr ansvar for å skaffe inntekter og kontrollere utgifter. I KNs tilfelle de siste årene drøyt 800 millioner. Alle statlige inntekter er prosjekt- og programbasert og innsamlingen krevde mellom 4 og 500.000 kr hver dag. Og det er helt frivillig både for stat, menigheter og enkeltpersoner å gi bidrag. Det er ingen inntekter som er forankret i lov... I underkant av 1.000 ansatte i 25 land, hvorav 80 prosent uten norsk statsborgerskap, og samarbeidsavtaler med 3 til 400 organisasjoner som alle skal levere regnskap etter den norske riksrevisjonens standard. Management-siden av ledelse må spille en stor rolle for en generalsekretær.

Også en generalsekretær må bedrive strategisk ledelse internt og eksternt. Men siden biskopens management-rolle er begrenset, er muligheten for å drive strategisk ledelse betydelig større.

Når jeg er bedt om å reflektere rundt biskopen som symbolbærer, regner jeg med at det ikke er en variant av lysbærer en tenker på, men ledelse som symbolsk lederskap.

SYMBOLSK LEDERSKAP

La meg begynne med å speile noen sentrale punkter om symbolsk lederskap i ledelseslitteraturen, sikkert velkjent for flere av dere. Symbolsk lederskap tilhører den retningen innenfor organisasjons og ledelsesteori, som knytter sammen ledelse og organisasjonskultur. Her hevdes det at for å oppnå effektive organisasjoner og lederskap må utvikling av organisasjonenes kultur settes i høysetet. Ledelse er derfor kulturbygging. En effektiv leder klarer å skape en konstruktiv kultur i organisasjonen. Dette kan ikke skje gjennom beslutninger fattet i en linje fra patriarken eller statsråden på toppen av organisasjonen, men må vokse frem i et samspill mellom organisasjonens aktører.

For å stimulere utviklingen av en konstruktiv kultur må lederen identifisere ulike virkelighetsoppfatninger og interesser i organisasjonen. Deretter må en legge til rette for prosesser der disse ulike virkelighetsoppfatningene møtes, brytes og sammen danner helhet. Ledelse blir å definere virkeligheten på en meningsfull måte ved å reflektere ulike deloppfatningene og slik skape aksept og tilslutning av aktørene i organisasjonen.

Symbolsk lederutøvelse handler derfor om å influere aktørene i organisasjonen slik at de ulike kreftene og verdiene som finnes i organisasjonen forenes til en helhetlig enhet og kraft. Ledelsens mål er at hele organisasjonen trekker sammen for å nå organisasjonens overordnede mål.

I et slikt perspektiv blir ledelse å bedrive symbolsk interaksjon – eller symbolsk samhandling som et godt norsk ord. Det betyr at lederutøvelse utøves gjennom kommunikasjon; ja, å bedrive ledelse er å bedrive kommunikasjon. Uten kommunikasjon, ingen leser.

Har en denne forståelsen av ledelse, betyr det også at ledelse utøves både i ord og handlinger. Det symbolske lederskapet utøves derfor like viktig gjennom symbolhandlinger som gjennom verbal kommunikasjon i ord og tekst.

Lederkommunikasjon som tar sikte på å bygge en kraftfull og samhandlende organisasjonskultur, skjer i begrenset grad gjennom beskjeder og beslutninger som andre deler av organisasjonen informeres om etter en objektiviserende saksbehandling. Ledelsen må utøves i kommunikative rom, for å låne et begrep fra den tyske sosiologen og filosofen Habermas, der de ulike aktørene i organisasjonen er til stede. Inn i dette kommunikative rommet er det den symbolske lederens rolle å bygge bro mellom organisasjonens fortid, nåtid og fremtid, gi mening til organisasjonens arbeid ved å formulere visjonen, tydeliggjøre og aktualisere organisasjonens verdigrunnlag, gi klare, forståelige og målbare mål og bekrefte og utfordre aktørenes ressurser og kapasitet.

Den symbolske lederen må tørre å formulere hva organisasjonen kan lære av historien, hva som skjer i det samfunnet en lever i, og hva som kan komme til å skje i fremtiden. Slik skapes mening og fundament for prioriteringer og tiltak. Symbolsk lederskap i det kommunikative rommet er ikke å være en utydelig ordstyrer, men å gi tydelig retning og rom for aktørene. I dette kommunikative rommet arbeides det så med ideer, beslutninger og tiltak som kan realisere visjonen og nå målene. Jeg tror det er riktig observert at det på denne måte å lede på vil kunne skapes robuste organisasjonskulturer som frigjør motivasjon, initiativ og handlekraft hos men-

nesker innenfor en felles ramme, på et felles grunnlag og med felles retning.

Det er innenfor et slikt syn på ledelse og lederrolle jeg finner det mest meningsfullt å tale om biskopen som symbolbærer. Jeg registrer at det i enkelte drøftinger om biskopens rolle anses som en reduksjon av biskopens rolle dersom den defineres som symbolleder. Med det innsteget jeg nå har valgt, er det heller et spørsmål om vi i den fremtidige kirke vil forstå å utnytte de komparative fortrinn biskopen har til å utøve symbolsk lederskap for effektivt å fremme en helhetlig og robust organisasjonskultur i kirken.

BISKOPENS LEDERROLLE

Når dagens tjenesteordning for biskoper leses i lys av denne forståelsen av symbolsk lederskap, ligger tjenesteordningens hovedvekt, etter min oppfatning, nettopp på at biskopens lederutøvelse skjer innenfor en symbolsk lederrolle.

- Biskopens ansvar er forankret i Det nye testamente, i kirkens historiske bekjennelse og lære. Biskopen skal forkynne, dvs. fortolke kirkens lære i Skrift og bekjennelse inn i vår samtid slik at den skaper mening, utfordrer til deltagelse og gir håp for fremtiden for medlemmer og ansatte, og vi kan føye til: i det offentlige rom og samfunnet som helhet.
- Biskopen skal fremme og bevare kirkens enhet som også konkretiseres til å fremme samhandling mellom ulike aktører i kirken (menigheter, kirkelige tilsatte, råd og andre medarbeidere).
- Biskopen skal gi råd og veiledning til hele kirken i bispedømmet med grunnlag i kirkens forankring og strategier.
- Biskopen skal se til at vigslende medarbeidere, og spesielt prestene, ikke bare taler, men også lever i overensstemmelse med vigslingens formaning og løfte – med ledelsesspråk: Se til at de som representerer organisasjonen lever slik at organisasjonen visjon og mål oppnås og skaper tillit – eller: Bedriver symbolsk lederskap i møte med mennesker.

Alt dette kontekstualiserer etter min oppfatning symbolsk lederskap. Det er først og fremst be-

tegnelsen ”tilsyn” som lett gir andre assosiasjoner. Men substansen i tilsynet leves best innenfor en kommunikatív og symbolsk lederrolle.

BISKOPENS INSTRUMENTER

Det kan av og til gis inntrykk av at symbolsk lederskap ikke inkluderer konkrete instrumenter og styring. Da forveksler en symbolsk lederskap med seremonielt lederskap som utelukkende har seremoniell karakter, som f.eks. kongens rolle som statsoverhode. Seremonielt lederskap er en del av den symbolske lederutøvelsens symbolhandlinger. Det seremonielle lederskapet er et viktig instrument i biskopens lederutøvelse, men er ikke eneste form for symbolhandlinger (Brink / kong Harald). Først og fremst lever dette i ulike gudstjenester, men også deltagelse i andre formelle seremonier og personlige adferdsmønstre. Biskopens seremonielle funksjoner er en del av det symbolske lederskapet og må sees som en integrert del av dette.

Hvilke instrumenter har så biskopen i sin symbolske lederutøvelse? La meg nevne seks instrumenter i dagens tjenesteordning:

- Det viktigste instrumentet er at biskopen fastsetter de forordnede gudstjenestene, dvs. når og hvor menneskene skal bli invitert til å høre Guds Ord, motta sakramentene og delta i lovprisning og klage.
- Det tydeligste instrumentet er visitasene. Her utfolder den symbolske ledelsen seg i full bredde, og der de seremonielle handlingene fremstår tydelig som en integrert del av det symbolske lederskapet.
- Biskopen har en rekke beslutninger knyttet til gudstjenesterommet der gudstjenestene skal feires i.
- Biskopen beslutter om ordinasjon til preste-tjeneste og vigsling til andre kirkelige tjenester, foretar vigslingen og har et særlig ansvar for å følge disse faglig, menneskelig og læremessig, og om nødvendig gi bindende pålegg, for øvrig uavhengig av hvem de måtte ha som arbeidsgiver.
- Biskopen er øverste leder av preste-tjenesten, men utøver denne innenfor rammen av bispedømmerrådets organer og i samhandling

med stiftsdirektøren.

- Biskopen skal føre tilsyn med at de kirkelige rådene i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære, som i substans handler om hvorvidt rådene stimulerer den kristelige virksomhet i sine ordninger i tråd med en evangelisk-luthersk kristendomsforståelse.

Mitt inntrykk er at mye av biskopens bruk av disse instrumentene fortsatt er preget av tidligere tiders embetsmannskultur der biskopen – som embetsmann i særklasse – bestemte i tråd med tidligere tiders patriarkalske lederutøvelse. Det er fortsatt et preg av slik ledelse gjennom styringsdokumenter og rundskriv. Dette reflekteres i en underutvikling av kommunikative rom for lederutøvelse i bispedømmenes organisering. Kirkemøtet og Bispedømmerådene er slike rom; prostemøtene kan være det, men ellers er arenaene uformelle og begrenset til møtepunktene mellom arbeidstagere og arbeidsgivere. Dermed begrenses biskopens samhandling med de valgte rådene, andre medarbeidere enn de vigslende og også de mange frivillige.

Slik sett hadde jeg langt flere arenaer å utøve symbolsk lederskap i organisasjonen på som generalsekretær enn som biskop. Det må derfor bli en hovedoppgave i utviklingen av den fremtidige kirke at vi definerer arenaer som kan fungere som kommunikative rom der symbolsk lederskap kan utøves slik at vi kan skape en robust organisasjonskultur.

I den fremtidige kirke vil beslutningen om biskopens tjenesteordning flyttes fra ett demokratisk valgt organ til et annet: fra Storting og regjering til Kirkemøtet. Dette betyr at biskopens ledelse i fremtiden utøves innenfor de rammer synoden setter. For å skape en balansert styring av kirken må synoden fortsatt sammensettes slik at den reflekterer både hele Guds folks (alle dømte medlemmer) deltagelse i beslutningsprosessene helt til topps, og dem som er forpliktet på kirkens bekjennelse gjennom en personlig vigsling etter liturgi fastsatt av synoden, og som biskopen har et særlig ansvar for.

Dette handler ikke om motmakt til demokratiet, men å ta høyde for kirkens historiske,

aktuelle og fremtidige identitet. I dagens aktuelle situasjon vil dessuten de vigslede medarbeideres institusjonelle relasjon og handlinger med og for hele Guds folk i soknet og biskopens ansvar for alle ansatte i regionen, ikke minst trosopplærere og kirkegårdsarbeidere, være en viktig sikring av å unngå at et mindretall av de dømte blir dominerende i styringen av kirken. De vigslede medarbeiderne er ikke bare forpliktet på dem som har valgt dem, men på hele Guds folk og alle dømte, som går langt utover det en valgordning kan sikre.

Det vil ikke tjene synodens interesser at den bare holder seg med ett organ. Derfor bør Bispemøtet i den fremtidige organiseringen av kirken på nasjonalt plan være et selvstendig organ under synoden. BM bør tillegges beslutningsmyndighet der synoden finner det ønskelig, og bør ha utredningskapasitet for synoden på bestemte områder, som liturgi, teologi/lære, kirkerommet og annet som er en naturlig del av biskopens lederrolle. Ansvaret for å samle ulike arbeidsgiverfunksjoner bør imidlertid legges til et eget organ direkte under synoden.

FRA GENERALSEKRETÆR TIL BISKOP

Jeg har kanskje ikke svart på spørsmålet. Men la meg avslutte med følgende som en slags oppsummering:

På den ene siden har biskopen færre arenaer for å utøve reelt symbolsk lederskap for hele

kirken i bispedømmet enn det jeg hadde som generalsekretær overfor ansatte i Kirkens Nødhjelp. På den andre siden er potensialet i biskopens symbolske lederrolle betydelig større og kraftigere, ikke minst fordi den støttes opp av tydelige, anerkjente og kjente seremonier og ytre symboler. Dens frigjøring fra administrative og økonomiske spørsmål forsterker dette.

Som generalsekretær hadde jeg delegert arbeidsgiveransvar fra styret for opp mot 1.000 ansatte i 25 land. Dette kunne bare realiseres gjennom en konsekvent videre delegering. Samtidig lærte jeg at de viktigste arbeidsgiverfunksjonene jeg kunne anvende, var det som her er beskrevet som symbolske. Gitt biskopens overlegne symbolske kraft sammenliknet med en generalsekretær, bør derfor biskopens instrumentelle lederoppgaver begrenses og spisses og integreres enda tettere i bispedømmerådet eller andre råd. Dagens ordning skaper en ubalanse i biskopens relasjon til medarbeidere og valgte råd, som i realiteten undergraver den symbolske lederrollen for hele organisasjonen.

Helt til slutt: Det ble sagt da jeg overtok som generalsekretær, at Kirkens Nødhjelps tradisjonelle organisasjonskultur var preget av at de ansatte så på organisasjonen som et instrument og arena for egne agendaer og prosjekter. Å bygge en felles organisasjonskultur i en slik kontekst var og er krevende. Jeg registrerer at dette ikke er en mindre oppgave i Den norske kirke.

ET LEVENDE HÅP

TALE VED OTTO HAUGLINS BISETTELSE I MAJORSTUEN KIRKE 28. NOVEMBER 2012

AV HARALD HEGSTAD
HARALD.HEGSTAD@MF.NO

Otto Hauglin (1942–2012) var gjennom sitt liv en markant person både i kirke og samfunn. På 1970-tallet var han en av forgrunnsfigurene i den kristensosialistiske bevegelsen, bl.a. gjennom Forum for kristne sosialister. Både som stortingsrepresentant for Sosialistisk Valgforbund fra 1973 til 1977 og som rektor ved Diakonhjemmets sosialhøgskole kom han til å stå i spenningen mellom sosialisme og kristen tro. Konflikter i dette spenningsfeltet førte til at han i mange år kom på avstand fra kirken, men fra begynnelsen av 2000-tallet fornyet han sitt kirkelige engasjement gjennom en rekke utrednings- og evalueringsoppgaver for kirkelige organer. Fra 2008 hadde han en deltidsstilling som førsteamanuensis II i organisasjon og ledelse ved sitt gamle studiested Menighetsfakultetet, der han i 1964 avbrøt teologistudiet for i stedet å studere sosiologi.

”Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.” (1 Pet 1,3)

”Der det er liv, er der håp,” heter et ordtak. Samme hvor dårlig det står til med oss i øyeblikket, har vi mennesker en egen evne til å se framover og fokusere på mulighetene som ligger i fremtiden. I mange tilfeller er det *håpet* som holder oss oppe. Av og til skjer det vi håper på, av og til ikke. Men også hvis det ikke skjer, former vi nye håp om at ting skal bli annerledes. Det gjelder enten det dreier seg om noe vi håper for vår egen del, eller det er et håp vi deler med andre. Bare i den dypeste depresjon er alt håp

tilsynelatende ute, og veien ut av en slik tilstand går nettopp i å finne tilbake til håpet.

”Der det er liv, er der håp.” Men hva der det ikke lenger er liv? – der vi står overfor døden, andres eller vår egen? Døden tar alt vårt med seg, også håpet – fordi den tar framtiden. I døden er livet ugjenkallelig fortid.

Helt fra menneskehetens aller tidligste historie har mennesker nektet å akseptere at døden er det siste. Også i møte med døden har mange håpet at det skulle være noe mer. Spørsmålet er bare: Hvordan skiller man mellom et reelt håp og ønsketenkning om noe som ikke holder stikk?

Tekstordet snakker om en spesiell form for håp: ”Et levende håp (...) ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.” Det som gjør dette håpet ”levende”, er at det er forankret i noe som allerede er hendt. Jesus døde også, og ble lagt i en grav. Men denne gangen fikk ikke døden siste ord – påskemorgen reiste Gud ham opp fra graven.

Det kristne evangelium er budskapet om at Jesu oppstandelse også kan bli vår oppstandelse, at likesom døden ikke var siste ord for Jesus, slik skal den heller ikke bli det for oss. Å sette sitt håp til den Gud som er Jesu Kristi far, er ikke et tomt og usikkert håp, men et levende og sikkert håp.

Det kristne budskapet om håp kan utlegges og anvendes på mange ulike måter. Ofte er håpet blitt svært individualistisk forstått. Det handler om den enkelte og om den enkeltes forhold til Gud. Ikke sjelden er de kollektive, ja, kosmiske,

sidene ved det kristne håpet blitt oversett, at håpet ikke bare handler om den enkelte, men om verden og om menneskeheten. Dette er en side ved håpet som f.eks. blir uttrykt i 2 Pet 3,13: ”Men etter hans løfte venter vi på en ny himmel og en ny jord, hvor rettferdighet bor.”

Ikke uten rett er kirken og kristendommen blitt kritisert for en religiøs individualisme som først og fremst var opptatt av den enkeltes forhold til Gud og ignorerte undertrykking og urettferdighet i forholdet mellom mennesker. Ikke minst har en slik religions- og kirkekritikk kommet fra den politiske venstresiden. For noen ble konsekvensen at religion var noe man måtte legge bak seg og bekjempe, fordi den holdt mennesker fast i undertrykkende strukturer.

En slik konklusjon finner vi f.eks. hos Karl Marx som karakteriserte religion som ”opium for folket”, som noe som ga trøst og lindring, men ikke endret de grunnleggende problemer. Heller enn å stole på en gud må mennesket selv skape sin framtid gjennom revolusjonen. Tross dens ateisme, er det ikke mulig å forstå Marx’ tenkning hvis en ser bort fra påvirkningen fra den kristne og jødiske forestillingen om at verden faktisk går mot en bedre framtid. Men mens kristendommen tenker seg at denne framtid er noe Gud skaper, er framtiden for Marx et resultat av historiens egen iboende dialektikk. Tross forskjellene ligger likevel håpet om en bedre verden der som en felles forutsetning.

Idémessige påvirkninger går imidlertid sjelden bare én vei. Et eksempel på at impulser også har gått den andre veien, er den påvirkning den marxistiske filosofen Ernst Bloch øvet på den innflytelsesrike tyske teologen Jürgen Moltmann. I den ”håpets teologi” som Moltmann utformet på 1960-tallet, er det kristne håp ikke bare forstått som evig liv for den enkelte, men som

håpet om en ny verden. Dette er en framtid som helt og holdent ligger i Guds hånd, og som er forankret i Jesu oppstandelse fra de døde. Samtidig er dette håpet noe som får konsekvenser her og nå. Fordi de kristne venter en rettferdig verden, er de kalt til å arbeide for rettferdighet i denne verden. Et slikt engasjement kan arte seg som diakonal innsats for mennesker i nød, men også som politisk engasjement for å endre urettferdige samfunnsstrukturer. I et slikt engasjement kan kristne gjerne stå sammen med mennesker med annen tro, eller uten en tro, samtidig som de for sin egen del henter sin motivasjon fra troen på den Gud som en gang skal skape verden ny.

I vårt land ble liknende innsikter på 60- og 70-tallet båret fram blant annet av Otto Hauglin og andre kristensosialister. Mye av det som den gang var kontroversielt, er i dag forholdsvis selvfølgelig i kirken. Det betyr ikke at man erstatter evangelium med politikk, eller at kristne behøver å ha det samme politiske syn. Men det innebærer en erkjennelse av at evangeliet ikke bare har konsekvenser for den enkelte, men også for det samfunn vi er en del av.

Jesu Kristi oppstandelse fra de døde gir et levende håp om at fremtiden er i Guds hånd. Det gir håp i møte med døden, men også i møte med all smerte, lidelse og urettferdighet som vi møter i vårt eget liv og i vårt felles liv i samfunnet og i verden.

Jeg vil avslutte denne talen med å sitere Ottos egne ord i den siste preken han holdt i en kirke på begynnelsen av 80-tallet. Det skjedde i Tøyenkirken den 1. mai i 1980. Han avsluttet sin preken på denne arbeiderbevegelsens kampdag med følgende ord: ”Det kommer en dag da vi ikke behøver å knytte nevene, men da vi i stedet skal gi hverandre blomster som har vokst utenfor den tomme graven.”

NOGLE ORD OM PROVSTER OG PROVSTEVISITATSER

INNLEGG AV SIGNATUREN p - P
I LUTHERSK KIRKETIDENDE 1863, S 178-181.

Kirkens forskjellige Anliggender ere nutildags Gjenstand for almindelig Opmærksomhed; de omfattes baade fraoven og franeden med stor og levende Interesse; forskjellige kirkelige Reformere ere som en Følge heraf dels allerede gennemførte, dels under Overvejelse og Forberedelse. Under saadanne Omstændigheder kunde det maaske være tids- og hensigtsmæssigt ogsaa at bringe *Provsteembedet* og de med samme forbundne aarlige *Visitatser* paa Bane. Det vil forekomme Indsenderen, somom den nærværende, temmelig forældede Ordning af Dette Forhold er forbunden med forskjellige Mangler og Misligheder, saaat der ogsaa her maatte være Anledning og Opfordring til Reform. (...)

De med Provsteembedet forbundne Forretninger ere mange og ansvarsfulde og derhos tildels temmelig trivielle og kjedsommelige, medens den med samme forbundne Løn er yderst ringe. Arbejde og Løn staa saaledes her i største Misforhold til hinanden, og man har vel ellers intet Exempel paa, at der paalægges nogen Embedsmand saa meget Arbejde og saa meget Ansvar imod en saa højst ubetydelig Godtgjørelse, som de faa Daler, Provstebestillingen kaster af sig. (...)

Og gaar man saa ud fra den vel rigtige Forudsætning, at Præstens Tid og Arbejdskraft først og fremst tilhører hans egen Menighed, saa maa man vel indrømme, at den Menighed, paa hvis Præst Provstevalget falder, lider Tab og forurettes derved, at en stor Del af deres Præsts Tid og

Arbejdskraft anvendes til de Menigheden uvedkommende Provsteforretninger. (...)

Det er ikke hverken hyggeligt eller opbyggeligt, hverken for Præst eller menighed, at modtage en Provst, der ikke ved sine Evner og Gaver i nogen Henseende kvalificerer sig til at indtage nogen overordnet Stilling i Kirken. Naar, som ofte er Tilfældet ved Provstevisitatserne, en begavet Præst og en ubegavet Provst optræde ved Siden af hinanden, naar på en varm, opbyggelig Prædiken af Præsten følger en maadelig Katechisation og en tør, kold Proformatale av Provsten, saa maa dog dette gjøre et ganske eget og underligt Indtryk paa den tilstedeværende Menighed. (...)

For at raade Bod paa disse her paapegede forskjellige Misligheder maatte man vel først og fremst betydelig udvide Provstidistriktene, saaledes, at man inden samme kunde være saa nogenlunde vis paa at finde en overlegen og for Embedet skikket Mand. (...) Man kunde nemlig i hvert af disse større Provstier udvælge et bestemt Kald, hvis Indehaver stedse tillige skulde være Provstiets Provst. (...) Til saadant Provstekald maatte da selvfølgelig udvælges et av Provstiets største og mest indbringende Kald og et Kald, der tillige laa saavidt mulig bekvemt, omtrentlig i Provstiets Midte. (...) Og ligesom da vel i Regeln disse Provstekald kun vilde blive søgte af saadanne Mænd, der baade ønskede at blive Provster og ansaa sig selv skikkede dertil, saaledes vilde vel ogsaa Regjeringen ved sammes Besæt-

telse tage fortrinlig Hensyn til saadanne Ansøgere, der tillige maatte ansees værdige og vel skikkede til at indtage en Provsts overordnede Stilling.

Vil man derimod vedblive den nuværende Ordning med de smaa Provstier, saa burde ganske vist de aarlige Provstevisitater afskaffes. Og herved kunde vel heller ikke nogen synderlig Betænkelighed være, nu da efter Delingen af Christiania Stift intet af Landets Bispedømmer

er større, end at samtlige Biskoper, forudsat, at de ere raske, rørige og kraftige Mænd (hvilket enhver Biskop burde være), maa kunne efterkomme Lovens Bud og visitere hvert av Præstegjeldende i sit Bispedømme hvert 3dje Aar. Thi foretages der paa ethvert Sted hvert 3dje Aar en grundig Visitats af en dygtig Biskop, saa kunde Provstevisitaterne i de mellomliggende 2 Aar synes temmelig overflødige og vist uden synderlig Skade ganske bortfalde.

ÅRGANGSNUMMERERING AV LUTHERSK KIRKETIDENDE

Den oppmerksomme leser vil stusse over at det er 150 år siden bladet kom ut, mens årgangsnummeret er nummer 148. Et blad som er 150 år, burde være i sin årgang nr. 151. Forklaringen på dette ligger i to forhold. For det første ble utgivelsen av bladet stoppet av okkupasjonsmyndighetene i to år under krigen. Det betyr at årgangene 1943 og 1944 mangler. For det andre ble det gjort en regnefeil da man i 1910 gikk over fra nummerering av halvårlege bind til årganger (Se nærmere redegjørelse for dette i LK 1963 s 59f). Siden det er litt i seneste laget å rette opp denne feilen nå, fortsetter vi med gjeldende tellemåte på årgangene.

LUTHERSK KIRKETIDENDE 2012

Redigert av: Professor Harald Hegstad, kapellan Sunniva Gylver,
universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard
Redaksjonssekretær: Prest/konsulent Eyolf Berg

147. årgang – JANUAR-DESEMBER 2012
FORLAGT AV LUTHER FORLAG; OSLO

REDAKSJONELLE ARTIKLER:

I Jesu navn skal all vår gjerning skje (Harald Hegstad)	1
Når en kirke brenner (Kristin Moen Saxegaard)	25
Gudstjenesten og den fremmede (Harald Hegstad)	53
Det ikke helt lukkede rom (Sjur Isaksen)	77
Menneskeutvikling og menighetsutvikling (Sunniva Gylver)	97
Misjon (Kristin Moen Saxegaard)	125
Syng en ny sang for Herren! (Sjur Isaksen)	149
Hvor sosialkapitalistiske er vi? (Sunniva Gylver)	185
En kirke å være stolt av? (Harald Hegstad)	209
Regnbuesang (Kristin Moen Saxegaard)	233
Folkekirke og motkultur = sant? (Sunniva Gylver)	261
21. mai og veien videre (Harald Hegstad)	285
Morgendagens bønn (Sjur Isaksen)	313
Rakel gråter over sine barn... (Kristin Moen Saxegaard)	337
Presten: Hva slags bibelleser er jeg? (Sunniva Gylver)	357
Apokatastasis og kirkens lære (Harald Hegstad)	381
Livsfortellinger og dødsfortellinger (Sjur Isaksen)	405
Hva er god kirkelig beredskap? (Kristin Moen Saxegaard)	441
Bønn (Sunniva Gylver)	469
Drop-in-kirken (Sjur Isaksen)	489
Luthersk og katolsk (Harald Hegstad)	509
Reform-tiden (Kristin Moen Saxegaard)	533

ARTIKLER OG DEBATTINLEGG ETC.:

Et levende håp (Erling Pettersen)	4
Livet leves når vi møter hverandre (Eyolf Berg)	6
Jews for Jesus – verdens mest kjente jødemisjon (Torkild Masvie)	8
Den vanskelige dialogen (Knut Alfvåg)	10
Seminar om åndskrefter og åndskamp (Boe Johannes Hermansen)	12
Av nåde, ved tro (Ingeborg Midttrømme)	27
Den tidligste kristentid i viken (Karl Frode Hilton)	28
Om frelse og fortapelse (Knut Alfvåg)	31
Uenighet, splittelse og de kirkelige konsekvenser (Knut Alfvåg, Joachim Grün, Sverre Langeland og Dag Øivind Østereng)	33
Evaluering av kirkevalget 2011 og demokratireformen i Den norske kirke avsluttet (KIFO)	37
Forvalter av Guds mysterier (Tor B. Jørgensen)	56
Biskoper på åremål? (Dag Magnus H. Havgar)	57
En salig blanding (Turid Ekeland)	60
"Jews for Jesus" – jødemisjon med "dispensasjonalistisk" grunnsyn og kristenjonistisk tilnærming (Jens Olav Mæland)	65
Taushetsplikt og avvergeplikt – Noen praktisk-teologiske anførsler (John Egil Rø)	79
Taushetsplikt og avvergeplikt i møte med barn og unge (Elisabeth Torp og Lennart Persson)	83
Svar til Carissimi (Harald Hegstad)	87
I tjeneste med mysteriet (Ole Chr. M. Kvarme)	100
Menighetsutvikling i folkekirken (Erling Birkedal, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem)	102
Gravferd for dødfødt barn (Knut Kittelsaa)	107
Hvor norsk skal en norsk bibeloversettelse være? (Sverre Bøe)	111
Bibelbruk og gudstjeneste (Morten Alsvik)	113
Jews for Jesus (Torkild Masvie)	114
Svar til Hegstad (Knut Alfvåg, Joachim F. Grün, Sverre Langeland, Dag Øivind Østereng)	115
Hva har misjon å si for hvordan vi er kirke i dag? (Ingvald Andersen Frøyen)	127

Hva har misjon å si for hvordan vi er kirke i dag? (Jørn Lemvik).....	130
7 på kirkemøtet om misjon (Ragnhild Kristensen)	132
Prestens største fristelse (Halvor Nordhaug)	135
Sluttreplikk til Carissimi (Harald Hegstad)	137
Kriterier for sammensetning av kirkens salmebok (Åge Haavik)	151
En dobbel salmebegivenhet (Tore Kopperud)	153
Bedre med én bok i hånden ... (Jan Terje Christoffersen)	159
Hva skal vi synge i kirka? (Espen Andreas Hasle)	162
Trenger menighetene en ny salmebok? (Sindre Skeie)	165
Julekveldsvisa som salme (Lars Erlend Kielland)	167
Abraham og Svein (Svein Tindberg og Sunniva Gylver)	187
Ut av komfortsonen (Anne Sender og Sunniva Gylver).....	190
Et muslimsk ungdomsblikk på "Abrahams barn" (Iqra Mushtaq Khan)	192
Vær ikke redd, for jeg er med deg (Solveig Fiske)	212
Uro og forvirring om Herrens bønn (Bjørn Sandvik)	213
Den vanskelige bønnen (Harald Kaasa Hammer)	214
Gud er den som leder (Gunnar Innerdal).....	216
Ledelse og organisering etter enhetsmodellen (Magne Lerø).....	218
"Jews for Jesus" – ein sluttreplikk (Jens Olav Møland).....	223
I forsoningens tjeneste (Tor Singaas).....	235
Å være luthersk majoritetskirke i en økumenisk kontekst (Martin Junge).....	237
Fadervårs sjette bønn (Hans Kvalbein).....	241
Kort kommentar til Harald Hegstad (Ole Fredrik Kullerud)	243
Kort replikk til Kullerud (Harald Hegstad)	244
Skaperverk og bærekraft – revidert prosjektplan (Kirkemøtet 2012).....	264
En tredje vei i klimakampen? (Lars Ove Kvalbein).....	267
Troende, miljøengasjert politiker (Shoaib Sultan).....	271
Hva i vår kirkeforståelse er viktig å vektlegge i arbeidet med ny kirkeordning? (Solveig Fiske).....	288
Kan lovprisning av Gud erstattes av "velsignelse" av Gud? (Hans Kvalbein).....	291
Kommentarer til valgmulighetene i "Ordning for hovedgudstjenesten for Den norske kirke" (Knut Alfsvåg)	295
Liturgisk forvirring (Bjørn Sandvik)	297
Gud bærer oss fortsatt (Gunnar Innerdal)	298
Om tidsperspektivet i Bibel 2011s oversettelse av Gen 2,4 og forholdet mellom skapelsesfortellingene (Tor Magnus Amble)	316
Svar til Sandvik og Innerdal (Hans Kvalbein).....	318
Ein viktig og lite påakta sjanger (Rolv Nørvik Jakobsen).....	339
"Og de drakk seg fulle sammen med ham" (Arild Vøllestad)	344
Jeg tror (visst) på Den hellige ånd (Fred Riktor)	347
Musikk, en del av hverdagen – en forsmak på himmelen (Knut Gunnar Sellevold).....	359
Begrepsforvirring i kirkeordningsdebatten: "Virksomhet" i kirken" (Per Kristian Aschim)	365
Å velsigne Gud (Ingeborg Mongstad-Kvammen, Gunnar Johnstad og Anders Aschim)	367
Svar til Fred Riktor (Geir Otto Holmås).....	369
Hans Urs von Balthasar og alle menneskers frelse (Gunnar Innerdal)	384
Kommer alle til å bli frelst til slutt? (Ragnar Skottene)	388
Mellomtilstanden – apokatastasis' forutsetning (Idar Kjølsvik).....	391
Forteljning som meningsskapende arberid i møte med døden (Oddgeir Synnes).....	408
Jeg og døden-grupper (Ingebrigt Roen og Anne Hirsch)	412
Den nødvendige død (Sjur Isaksen)	416
Bispeord til vigsling og velsigning (Egil Morland)	443
Fra himmelsk frelse til hysterisk helse (Ådne Njå)	449
Gud frister ingen, men han setter oss på prøve (Jan Songstad)	452
Ledelse og arbeidsgiveransvar – en kommentar til Per Kr Aschim (PF) (Marit Halvorsen Hougsnæs)	455
Gud vil ha vår lovsang, ikke vår "velsignelse" (Hans Kvalbein).....	457
Å oversette Første Mosebok (Anders Aschim)	459
Å tie rett om Gud (Sturla J. Stålsett).....	472
Ungdommens kirkemøte 2012 utfordrer forkynnerne (Ungdommens kirkemøte)	476
Apokatastasis og teologisk grunnlagstenkning (Per H. Andersen).....	478
Virksomhet, ledelse og arbeidsgiveransvar (Per Kristian Aschim).....	481
Familiekatekisme og lærebok (Harald Kaasa Hammer)	491
Sokneprest Gustav Aagaard (Trond H. F. Kasbo)	493
Hva er god kirkelig beredskap? (Paul Erik Wirgenes og Guro Hellgren).....	497

Mer om apokatastasis og kirkens lære (Harald Hegstad)	498
En kort kommentar til Per H. Andersen (Ragnar Skottene)	499
Sluttreplikk til Per Kristian Aschim (Marit Halvorsen Hougsnaes)	500
Katolsk økumenikk gjennom femti år (Else-Britt Nilsen)	511
Andre Vatikankonsil – Impulser til felles kristen fornyelse? (Ole Chr. M. Kvarme)	516
Apokatastasis – og bekjennelsen (Per H. Andersen)	520
Kristen teologi i morgendagens verden (Kjell Olav Sannes)	535
Har kirken en (felles) lære? (Harald Hegstad)	541

SØNDAGSTEKSTEN – KIRKEÅRET 2011-12 – 2. REKKE

Kristi Forklarelsesdag: Mark 9,2–13 (Terje Holmedahl)	16
Fastelavnssøndag: Joh 12,20–33 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	18
Askeonsdag: Matt 12,38–42 (Elin Lunde)	42
1. søndag i fastetiden: Matt 16,21–23 (Lise Horn)	44
2. søndag i fastetiden: Luk 7,36–50 (Hilde Barsnes)	46
3. søndag i fastetida: Mark 9,17–29 (Tore Skjæveland)	67
4. søndag i fastetiden: Joh 3,11–16 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	69
Maria Budskapsdag: Luk 1,46–55 (Torbjørn Holt)	71
Palmesøndag: Matt 26,6–13 (Sjur Isaksen)	89
Skjærtorsdag: Luk 22,14–20 (Frode Granerud)	91
Langfredag: Mark 14,26–15,37 (Kjell A. Skartseterhagen)	93
Påskennatt / Ottesang: Mark 16,1–8 (Dag Øivind Østereng)	118
Påskedag: Matt 28,1–8 (Øystein I. Larsen)	120
2. påskedag: Luk 24,36–45 (Even Borch)	122
2. søndag i påsketida: Joh 21,15–19 (Per Kristian Sætre)	139
3. søndag i påsketiden: Joh 10,1–10 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	141
4. søndag i påsketiden: Joh 13,30–35 (Martin Aalen Hunsager)	143
1. mai: Luk 14,12–14 (Elin Lunde)	172
5. søndag i påsketiden: Luk 13,18–21 (Lise Horn)	174
6. søndag i påsketiden: Matt 7,7–12 (Hilde Barsnes)	176
Kristi himmelfartsdag (17. mai): Matt 22,17–22 (Tore Skjæveland)	196
Søndag før pinsen: Joh 3,16–21 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	199
Pinseaften: Joh 7,37–39 (Torbjørn Holt)	201
Pinsedag: Joh 14,15–21 (Sjur Isaksen)	224
2. pinsedag: Joh 6,44–47 (Frode Granerud)	226
Treenighets søndag: Luk 10,21–24 (Kjell A. Skartseterhagen)	228
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,26–30 (Dag Øivind Østereng)	250
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,26–30 (Øystein I. Larsen)	252
3. søndag i treenighetstiden: Matt 16,24–27 (Eyolf Berg)	254
4. søndag i treenighetstiden (Sankthansdagen / Jonsok): Matt 11,7–14 (Elin Lunde)	256
4. søndag i treenighetstida (Sankthansdagen / Jonsok): Matt 11,7–14 (Even Borch)	258
5. søndag i treenighetstiden: Matt 7,21–29 (Martin Aalen Hunsager)	276
Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden: Matt 16,13–20 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	278
7. søndag i treenighetstida: Luk 19,1–10 (Per Kristian Sætre)	280
8. søndag i treenighetstiden / Minnegudstjeneste etter 22.07.11: Mark 12,37b–44 (Elin Lunde)	307
9. søndag i treenighetstiden (Olavsdagen / Olsok): Luk 9,23–26 (Lise Horn)	309
10. søndag i treenighetstiden: Matt 18,21–35 (Hilde Barsnes)	327
11. søndag i treenighetstida: Mark 2,23–28 (Tore Skjæveland)	330
12. søndag i treenighetstiden: Luk 8,1–3 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	331
13. søndag i treenighetstiden: Luk 12,41–48 (Torbjørn Holt)	334
Vingårdssøndag / 14. søndag i treenighetstiden: Luk 17,7–10 (Sjur Isaksen)	349
15. søndag i treenighetstiden: Luk 10,38–42 (Frode Granerud)	351
16. søndag i treenighetstiden: Matt 5,10–12 (Kjell A. Skartseterhagen)	353
17. søndag i treenighetstiden: Luk 7,11–17 (Dag Øivind Østereng)	371
Mikkelsmesse: Luk 10,1–2.16–20 (Øystein I. Larsen)	373
18. søndag i treenighetstida: Matt 8,5–1 (Even Borch)	376
19. søndag i treenighetstiden: Joh 7,14–17 (Martin Aalen Hunsager)	379
20. søndag i treenighetstiden: Mark 10,2–9 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	396
21. søndag i treenighetstida: Luk 16,19–31 (Per Kristian Sætre)	398
Bots- og bønnedag: Luk 18,9–14 (Elin Lunde)	399
Allehelgensdag: Matt 5,13–16 (Hilde Barsnes)	423
24. søndag i treenighetstida: Luk 12,35–40 (Tore Skjæveland)	426

25. søndag i treenighetstiden: Matt 14,22-34 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	428
Domssøndag / Kristi kongedag: Matt 25,1-13 (Torbjørn Holt)	430

KIRKEÅRET 2012-13 – 3. REKKE

1. søndag i adventstiden: Luk Matt 21,10-17 (Sjur Isaksen)	461
2. søndag i adventstiden: Joh 16,21-24 (Frode Granerud)	464
3. søndag i adventstiden: Joh 5,31-36 (Kjell A. Skartseterhagen)	465
4. søndag i advent: 2 Kor 1,18-22 (Dag Øivind Østereng)	483
Julaften: Luk 2,1-20 (Øystein I. Larsen)	484
Julenatt/ottesang: Matt 1,18-25 (Martin Aalen Hunsager)	486
Juledag: Joh 1,1-14 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	501
2. juledag (Stefanusdagen): Joh 16,1-4a (Per Kristian Sætre)	503
Romjulsøndag: Luk 2,25-35 (Elin Lunde)	505
Nyttårsaften: Matt 11,25-30 (Lise Horn)	523
Nyttårsdag (Jesu navnedag): Matt 18,19-20 (Hilde Barsnes)	525
Kristi åpenbaringsdag: Joh 1,29-34 (Heidi Westborg Steel)	527
2. søndag openberringstida: Kol 1,15-20 (Rolf Kjøde)	529
3. søndag åpenbaringstiden: Joh 1,15-18 (Stig Kaarstad)	549
Såmannssøndag: Matt 3,24-30 (Jeffrey Huseby)	551
Kyndelsmesse: Luk 2,22-40 (Knut Hallen)	552

FRA BOKFRONTEN:

Berit Okkenhaug: Når jeg skjuler mitt ansikt (Sjur Isaksen)	13
Göran Larsson: Skamfert (Sjur Isaksen)	14
Marie Farstad: Skammens spor (Sjur Isaksen)	14
Joseph Ratzinger / Benedikt XVI: Jesus Fra Nasaret II (Morten Erik Stensberg)	42
Stig Wernø Holter, Ragnar Grøm, Vigdis Berland Øystese (red.): Nytt norsk salmeleksikon (Jan Terje Christoffersen)	169
Svein Tindberg: Abrahams barn (Anne Grete Listrøm)	193
Cora Alexa Døving og Berit Thorbjørnsrud (red.): Religiøse ledere. Makt og avmakt i norske trossamfunn (Harald Hegstad)	194
Sjur Isaksen: Ordet gjennom året (Kjell A. Skartseterhagen)	245
Mari og Paul Erik Wirgenes: Fra søndag til søndag (Kjell A. Skartseterhagen)	246
Olav Skjevesland: Ord til tro (Kjell A. Skartseterhagen)	247
Harald Kaasa Hammer: La tekstene tale (Sjur Isaksen)	249
The Green Bible (Estrid Hessellund)	274
Matthew Sleeth: The Gospel According to the Earth (Estrid Hessellund)	275
Peter Halldorf: Hellig år (Morten Erik Stensberg)	301
Teologisk tidsskrift (Harald Hegstad)	303
Sverre Bøe og Geir Otto Holmås: Ordet blir norsk. Norske bibeloversettelser 1945–2011 (Glenn Wehus)	305
Jan Sievert Asmussen: Ord virker (Fredrik Saxegaard)	320
Maria Ottensten og Tina Johansson: Predikan växer fram (Fredrik Saxegaard)	321
Tomas Sjödin: Et brustent halleluja (Morten Erik Stensberg)	324
Torleiv Austad, Hans Kvalbein og Lars Østnor: Troens ABC (Hilde Fylling)	419
Torleiv Austad: Kristologi – en innføring	542
Erling Birkedal, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem (red.): Sammen i forandring. Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken og Menighetsutvikling i folkekirken. Erfaringer og muligheter	545

TEMANUMRE:

Taushetsplikt og avvergeplikt	nr. 4
Misjon	nr. 6
Ny salmebok	nr. 7
Abrahams barn	nr. 8
Skaperverk og bærekraft	nr. 11
Apokatastasis	nr. 16
Liv og død	nr. 17
Det annet Vatikankonsil 50 år	nr. 21

VEDLEGG:

Register til Tekstbok for Den norske kirke 2011	nr. 4

SØNDAGSTEKSTEN

ROLF G. HEITMANN - KARL YNGVE BERGKÅSA - INGVLID H. MYDSKE FALLEGÅRD

KRISTI FORKLARELSESDAG - SAMEFOLKETS DAG FASTELAVNSSØNDAG

KRISTI FORKLARELSESDAG

3. FEBRUAR 2013

Prekentekest: Luk 9,28–36

Lesetekster: 2 Mos 34,27–35; 2 Kor 3,12–18

Liturgisk farge: Grønn

TIL DAGEN

Dagen er ofte kalt Kristi forklarelsesdag. Spørsmålet blir da: Hva er det som forklares eksplisitt denne dagen i forhold til andre dager i kirkeåret? Det spesielle er selvsagt at Jesu utseende forandres, at et nytt lys skinner, at døde menn fremstår som samtalepartnere, og at Guds røst lyder ut av skyen. Alt dette som uttrykk for Guds *shekina*, hans herlighets nærvær.

På engelsk tales det gjerne om *transfiguration*. I det ligger det mer enn forklaring. Det handler om forvandling. Selv Jesus blir ny, både hans ansikt og klesdrakt. Dette understrekes av det mest brukte av alle verb i Bibelen: Disiplene fikk se. Det er Jesu forvandlingsdag.

Derfor fører denne dagen både til forundring og forandring, både til taushet og ny forståelse,

både til ny innsikt og til ny retning. Kristi forklarelses- og forvandlingsdag er kirkens forundrings- og forandringsdag.

TIL TEKSTEN

Til stedet: Hendelsen er ofte lokalisert til den markerte høyden på Jisreel- eller Megiddosletten, Taborfjellet. Historisk og kronologisk er imidlertid dette tvilsomt. 6 dager tidligere (iflg. Lukas omkring 8 dager) befinner Jesus seg helt nord i Galilea, ved Cæsarea Filippi. Kirkehistorikeren Eusebios (256–340) knytter derfor hendelsen til Hermon. Ifølge tradisjonen ble Hermon av folket i nord kalt for *hellig fjell*, et uttrykk Peter også bruker når han gjengir sin egen erfaring (2 Pet 1,18). Tabor var dessuten bebodd på Jesu tid, og en hasmoneisk borg beskyttet fjellet og byen.

Til epifaninen: En rekke elementer i teksten har paralleller til flere epifanier eller gudsåpenbaringer i Skriften. Forvandlingen av Jesu utseende peker på at Jesus er den nye Moses; jfr. leseteksten fra 2 Mos 34. Moses selv peker på en annen og større profet og sier: Ham skal dere høre på (5 Mos 18,15ff). Videre understrekes både lysglansen og skyen som åpenbaringstegn. Gjennom ilden og skyen ledet Herren sitt folk (2 Mos 13,21f), og ved Salomos tempelinnvielse fylles huset av Herrens herlighet i form av skyen (2 Kong 8,10f).

Til minne om begge disse hendelsene der

Herren er nærværende, bor blant og leder sitt folk, feirer Israel *sukkot*, løvhyttefest. Det pro-saiske forslaget fra Peter om å bygge løvhytter kan derfor antyde at høytiden står for døren. Dermed understrekes det også at dette er dagen da Gud selv i Jesus Messias kommer nær og viser sin *shekina*.

Det er heller ikke tilfeldig at det nettopp er Moses og Elia som viser seg og blir samtalepartnere. Moses selv pekte som nevnt på en annen og større profet som Herren vil oppreise i Israel. Jesus blir den nye Moses og den nye utvalgte. Derfor lyder røsten: Hør ham!

Hos de andre synoptikerne gis det forklaring på hvorfor nettopp Elia viste seg. På disiplenes spørsmål svares det at han er den som skal sette alle ting i rette stand (Matt 17,11f), og at han allerede er kommet. Disiplene skjønner da at det tales om døperen Johannes, noe som implisitt derfor også er en bekjennelse av Jesu messianitet. Elia er nemlig i den jødiske tradisjon forløper for Messias (Jfr. Matt 11,14). Dette markeres fortsatt i forbindelse med den jødiske påskefesten: Under påskemåltidet står døren alltid på gløtt, og en kikker gjerne ut for å se ”om Elia er kommet”. Slik understrekes forventningen om både Elia og Messias.

Lukansk særstoff: Lukas nevner at disiplene falt i søvn. Kan vi av det slutte at hele opplevelsen er en drøm? Nepp! For disiplenes søvn og oppvåkningen er knyttet til samtalen mellom de tre gudsmennene: *De talte om den utgangen livet hans skulle få, og om det han skulle fullføre i Jerusalem.* Antyder Lukas her en sammenheng med de tre utvalgte disiplenes søvn i Getsemanehagen? Fra nå av antydes det at Guds herlighet ikke primært er knyttet til glød og opplevelse, men til død og oppstandelse. Inkarnasjonens mysterium i gud-mennesket Jesus og hans fullendte verk på Golgata, jul og påske, knyttes sammen i forklarelses- og forvandlingsdagen på Hermon.

TIL PREKENEN

Dette er vendepunktets dag, dagen da brikkene faller på plass i Guds plan for sitt folk og folkeslagene, dagen da Jesus fremstår som den han er: Sann Gud og sant menneske – dagen han gis

Guds egen autoritet, dagen da innsikt og retning forandres.

Det historiske vendepunkt: Jesus avløser Moses og Elia i en stafettveksling og lang rekke av profeter og vitner som har fortalt om ham som skulle komme, Israels Messias og forløser. Avløse betyr ikke avsette. Ordene og budskapet fra de gamle profetene er ikke opphevet, men bekreftet og oppfylt i og gjennom Jesus. De har, som den nest siste i stafetten, satt alt i rette stand. Derfor trer de til side for ham som ikke bare har sett og vitner om Guds herlighet, men som selv er bærer av den. Etter at Peter har beskrevet hendelsen, slår han nettopp fast: *Derfor står også profetordet så mye fastere for oss* (2 Pet 1,19). Linjen i frelses- og åpenbaringshistorien bør være klangbunn for dagens preken. Israels løvhyttefest kan trekkes inn som et bindeledd.

Det geografiske vendepunkt: Vi befinner oss i det nordligste og på det høyeste sted i Israel. Det hele startet i sør, Betlehem i Judea, og på det dypeste sted på jordkloden. De samme ordene lyder både ved Jesu dåp og ved hans forvandling, både ved hans inngang og når vi nærmer oss hans utgang, både i dypet og høyden: *Dette er min Sønn, den utvalgte / den elskede, hør ham / i ham har jeg min glede!* (Jfr. Luk 3,21f) Fra det nordligste punktet vendes oppmerksomheten igjen mot sør. Vandringen mot Jerusalem starter, der Guds herlighet og kjærlighet fullt ut skal vise seg.

Det personlige vendepunkt. Det er liten tvil om at opplevelsen på fjellet, det de både så og hørte, fikk stor betydning for Jesu nærmeste disipler. Peter får en ny forståelse av hele Bibelen (2 Pet 1,19 ff). Johannes gir hele sin bok preg av denne opplevelsen: *Vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet* (Joh 1,14). Prekenen må derfor gjerne ha vitnesbyrds form. Det kan skje på følgende måter:

- Predikanten kan fortelle om sine egne åndelige erfaringer.
- Et medlem i menigheten kan trekkes inn i prekenen og dele sitt vitnesbyrd om møtet med Jesus.
- Livshistorien til en av dem som fikk se og høre på fjellet (Peter, Jakob eller Johannes),

og hvordan dette fikk prege deres liv og forkynnelse.

- d) Det gode vitnesbyrdet fra menighetens samarbeidskirke eller misjonsorganisasjon. Slike vitnesbyrd finnes i misjonsbladene og på organisasjonenes nettsider. Vered deler sitt vitnesbyrd med oss om møtet både med misjonens medarbeidere og med den levende Messias. Hun fant veien fra desperasjon til håp, fra vold og undertrykkelse til kjærlighet og frihet. Les hennes sterke vitnesbyrd på <http://www.israelsmisjonen.no/utland/prosjekt/machaseh/artikkel/article/76770!>

ROLF G. HEITMANN
GENERALSEKRETÆR
DEN NORSKE ISRAELSMISJON
ISRAELSM.ROLF@POWERTECH.NO

SAMEFOLKETS DAG

6. FEBRUAR 2013

(ELLER FOREGÅENDE OG PÅFØLGENDE SØNDAG)

Prekentekest: Joh 21,9–13

Lesetekster: 2 Mos 3,1–6; Apg 2,1–12

Liturgisk farge: Grønn

BAKGRUNN FOR DAGEN

Samefolkets dag (eller samenes nasjonaldag) er først i senere tid blitt en del av kirkeåret i Den norske kirke. Dagen er til minne om det første samiske landsmøtet, som ble holdt 6. februar 1917 i Trondheim. Elsa Laula Renberg (sørsame fra svensk side) tok initiativ til denne samlingen og var en sterk foregangsfigur med å synliggjøre det samiske. Samefolkets dag ble vedtatt av Samekonferansen i 1992. Det ble da også be-

stemt at den samiske nasjonaldagen skulle feires samme dag som det første samiske landsmøtet. Første gang samefolkets dag ble feiret, var 6. februar 1993.

Et viktig bakteppe forut for etableringen av samefolkets dag er Alta-utbyggingen og de sterke reaksjonene som oppstod i kjølvannet av denne. Denne hendelsen satte den samiske kultur og folk på kartet for hele Norges befolkning. Myndighetene ble nødt til å ta grep for å styrke det samiske folks rettigheter som urfolk. Det kom offentlige utredninger som synliggjorde det samiske på en tydelig måte. Sameloven ble vedtatt i 1987, og vi fikk opprettelsen av Sameetinget i 1989. Kongen og staten har i denne forbindelse også bedt om unnskyldning for de overgrep som ble begått av den norske stat i fornorskingsprosessen. Den norske kirke var en del av dette bildet og har anerkjent sitt bidrag til de holdninger som fortrenget og skambela det samiske.

Samefolkets dag er offisiell flaggdag i Norge, og der det er naturlig, bør også det samiske flagget anvendes. I vårt land har vi tre offisielle samiske språk: nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Det vil derfor være naturlig å bruke det samiske språket som hører til i den region man befinner seg i. Hvor mange samiske innslag det er med i selve gudstjenesten, vil kunne variere. Det er mulig å benytte samisk Kyrie og ta med noen ord om dagen i forbønnen/kunngjøringene. Man kan også i områder med tydelig samisk tilknytning ta med Fadervår og Velsignelsen på samisk.

I dag vil man fortsatt finne spor av den skammen og fortrenningen som fornorskingen av samene påførte flere generasjoner. Mange av de ca. 40.000 samene vi har i Norge, bruker ikke sitt morsmål eller behersker det ikke. Det er heller ikke uvanlig at det fortsatt finnes samer som skammer seg over sin bakgrunn og etnisitet, selv om dette har bedret seg de siste årene. Dette er en alvorlig situasjon og viser hvor uhyggelig vellykket fornorskingsprosessen fra norske myndigheter var.

Bildet er heldigvis ikke bare svart. Norge er blitt et foregangsland når det gjelder å lovfeste

rettigheter for urfolk. Det har vært med å synliggjøre andre urfolk og gitt dem rettigheter i land hvor undertrykkelsen har vært sterk. Det samiske folket er også en naturlig del av både kulturlivet og menighetslivet rundt omkring i vårt land. De er bærere av en arv som beriker oss alle og viser vei mot forsoning. Vi er mange som er takknemlig for å ha et urfolk blant oss, og samene kan idag bære sin samiske identitet med stolthet.

TIL TEKSTEN

I vår tekst møter vi Jesus og disiplene etter oppstandelsen. Disiplene er i ferd med å forstå at det er den oppstandne som innbyr til måltid. Fiskene som ligger på glørne, er et typisk motiv vi finner igjen i den elve- og sjøsamiske kulturen. Det er et bilde på fellesskap og tilhørighet, konkret omsorg for både kropp og sjel.

Fellesskap og omsorg er noe som følger hele Jesu tjeneste i alle de fire evangeliene. Han åpner dører som tidligere var stengt, og tar på den måten synden på alvor. Han kaller den fremmede for venn og bryter ned syndens destruktive kraft i menneskers liv. Dette hører også nært sammen med omsorgen for det enkelte menneske. I møte med Jesus speiles mennesker med det guddommelige, samtidig som Jesus fortsatt også er et menneske. Han er mellommannen mellom oss og Gud og viser samtidig veien til enhet med den levende Gud.

Jesu omsorg gir seg utslag i konkret og nær handling. Det er ikke et begrep som knytter seg til store visjoner eller holdninger til rett handling. Hans omsorg griper rett inn i menneskers liv og forbinder det som er såret, ødelagt og forkrøplet. Han forkynner evangeliet gjennom å åpne Guds rike for alle som trenger det. Nåden er fundamentet som holder alt sammen og lar oss mennesker få komme uavhengig om vi fortjener det.

Dette er et radikalt og ekte gudsnærver som griper inn i vår virkelighet. Og det er denne Jesus disiplene møter igjen – han som de gikk sammen med og ble forvandlet av, han som viste dem at å være Herre er å være alles tjener. Og nå får de et av sine siste møter med ham. Hva er det som formidles? Det er jo så mye som skal sies; han

reiser jo snart fra dem. “Kom og få mat!” lyder ordene fra den oppstandnes munn. Så enkelt og så livgivende. Hvor er alle formaningene og alle de kloke ordene disiplene skal gjemme i sine hjerter? De kommer kanskje senere. Men akkurat nå er det tid for å passe på kroppen og spise.

Slike fortellinger om Jesus finnes det mange av i evangeliene, og de viser oss at disiplene møtte et sant menneske. Evangelistene skrev ned det de hadde opplevd og hørt av dem som var nær denne mannen. Mange av historiene, slik som denne fra vår tekst, er ganske uvesentlige. De trengs ikke dersom man ønsker å fabrikere en oppstandne frelser. Men som vitnesbyrd om noe som faktisk skjedde, har de vesentlig betydning. De viser at alt var viktig å ta vare på i møte med Jesus – selv en historie om fiskefangst ved innsjøen og mat på bålet.

Den samme Jesus er det som møter oss idag når vi feirer Samefolkets dag. Temaet for dagen er fellesskap og omsorg. Vi er kalt til å leve sammen med alle våre ulikheter og på den måten utfylle hverandre. Det store mangfoldet som er blant oss, gjør oss rikere og bedre rustet til å leve under nåden. I denne sammenheng vil det være utfordringer og sår som må heles. Men i forsoningens tjeneste og med omsorg for fellesskapet kan Guds rike bli fremmet blant oss. Det skal vi feire på denne dagen og ta med oss videre ut i kirkeåret.

KARL YNGVE BERGKÅSA
SÁMI RÁDDEADDI JA BÁHPPA
SAMISK RÅDGIVER OG PREST
NORD-HÅLOGLAND BISPEDØMME
KYB@KIRKEN.NO

FASTELAVNSSØNDAG

10. FEBRUAR 2013

Lesetekster: Jes 52,13–15 og 1 Tim 2,1–6a

Prekentekest: Lukas 18, 31–34

Fortellertekst: Markus 8, 27–38

Liturgisk farge: Grønn

TIL DAGEN:

Nå innledes fasten. *Fastelavn* kommer av det nedertyske ordet *vastelavent* og brukes om dagene som markerer inngangen til fastetiden. Fasten blir innledet askeonsdag som er onsdagen 40 dager før påskedag. Senere ble fastelavnssøndag, blåmandag og fetetirsdag inkludert i fastelavn. Det er karnevalstid flere steder i verden, noe som også gjerne markeres i barnehager og flere menigheter i Norge. Fastelavnsskuller og fargerike fastelavnssris markerer søndagens karakter.

Tanken bak fastelavn er at motsetningen – fra fest, glede og overflod til faste og avholdenhet – skal fortelle oss om fastetiden som kommer.

TIL LESETEKSTENE:

I Jesaja-teksten om Herrens lidende tjener får vi i vers 15, på et motsetningsfylt vis et forvarsel om et interessant moment i dagens pretekst: ”For det som ikke ble fortalt dem, skal de se, og det de ikke hørte, skal de forstå.” Vi kommer tilbake til dette under avsnittet prekenmomenter.

Jeg vil også trekke fram begynnelsen på vers 15 i Jesaja-teksten: ”Slik skal mange folkeslag undres, for hans skyld skal konger lukke sin munn.” Undringen står sterkt i vårt samfunn. Det er lov å undre seg, være på veg og søke. Vi er kanskje mer fremmed for at noen lukker sin munn; vi er vant til åpne munn og mange ord. Noen ganger er det tid for den stille undringen. Fastetiden er en slik tid.

Konger blir også nevnt i Timoteus-teksten, men da som forbønnstema. Ved inngangen til fastetiden får vi via ordene i 1 Timoteus en påminnelse om at fastetid er bønnetid. Vi får også en påminnelse om påskens budskap, som vi forbereder oss på å ta innover oss nå i fasten: Jesus Kristus, verdens frelser, mellommannen mellom Gud og mennesker, vår løsepenge. Fastetid er forberedelsestid; vi forbereder oss på å ta i mot budskapet om verdens frelser, hans død på korset, hans oppstandelse fra graven.

TIL PREKENTEKSTEN:

”Mange har forsøkt å gi en fremstilling av det som er blitt oppfylt blant oss...” (Luk 1,1). Oppfyllelse av profetiene i GT er et viktig element gjennom hele Lukas-evangeliet, slik vi også ser det i dagens pretekst. Jesusfortellingen hos Lukas, fra fødsel til død og oppstandelse, knyttes til profetier og den gamle pakt. Gjennom Jesus får Guds løfter til Israel nytt liv og nytt innhold, selv om han forkastes av mange. Dagens pretekst er tredje gang Jesus snakker om sin lidelse og død; først skjer det i Luk 9,22 og 9,43–45. Første gangen står det kun som en formidling av Jesus; det står ikke noe om ordene hans gikk inn hos disiplene eller ikke. Andre gang Jesus snakker om sin lidelse og død, står det mer; nå er disiplenes reaksjon tatt med i fortellingen: De skjønnte det ikke; det var skjult for dem; de kunne ikke fatte det, og de våget ikke spørre ham. Begge de to første gangene Jesus snakker om sin lidelse og død, nevner han ikke historien og sammenhengen han står i. I dagens pretekst kommer dette tydelig fram.

PREKENMOMENTER:

”*Han tok de tolv til side*” – Jesu ledelsesfilosofi er fascinerende. Han står i et tett ledelsesfelleskap med sine disipler, og han bruker tid på å være alene sammen med dem. Folkemengden er viktig i evangeliene. Det var slik ordet om Jesus fikk føtter å gå på. Men Jesus er ikke redd for å sette folkemengden til side noen ganger og kun se de nærmeste medarbeiderne. Hva inneholdt disse samtalene og stundene alene med Jesus? Blant annet ga Jesus dem del i det som skulle skje,

han ga dem mulighet for å forberede seg på påskens hendelser i Jerusalem. Men skriften forteller oss at det var det ikke lett for disiplene å ta inn. Han ga dem også undervisning når han var alene med dem, og i kap 9 ser vi hvordan han samler dem og "ga dem myndighet over alle onde ånder og makt til å lege sykdommer. Så sendte han dem ut for å forkynne Guds rike og helbrede syke."

Også i versene 10–13 ser vi dynamikken mellom folkemengden og alenetid med Jesus. Se også avsnittet 18–22 i kapittel 9.

"Se, vi går opp til Jerusalem" – Salmen for dagen gir seg av seg selv. Byen Jerusalem, der templet sto, var selve hjertet i folkets liv. Byen var viktig, også for Jesus. Hans barndom blir i Lukas-evangeliet rammet inn av hendelser i byen; han ble båret til templet som baby, 2,22ff, og fortellingen om Jesu barndom avsluttes nettopp i templet, 2,41ff, med Jesus som tolvåring. Hele Jesu liv pekte mot Jerusalem; der skulle det fullendes; profetiene om ham skulle utspilles i byen. "... og én mellommann er det mellom Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus, han som ga seg selv som løsepenge for alle." "Se, vi går opp til Jerusalem i hellige fastetider, og ser hvordan Jesus Guds egen sønn, i stedet for syndere lider." (NoS 128)

"alt det som profetene har skrevet om Menneskesønnen, skal gå i oppfyllelse." Denne tredje gangen hos Lukas, der Jesus snakker om sin lidelse og død, trekker han trådene tilbake til profetiene og sier at de skal oppfylles. Jesus vektlegger lidelsen han skal gjennomgå, og er detaljert i sin formidling til disiplene. Beskrivelsene minner om Jesaja sine beskrivelser "Slik mange ble forferdet over deg – så ødelagt var han, han lignet ikke en mann, han så ikke ut som et menneske – ". Jesus deler med seg av sin kunnskap om det som skal komme, men budskapet går ikke inn hos disiplene. Se neste avsnitt!

Lukas tydeliggjorde Jesu slektskap med Davids hus og ætt og hans forhold til Jerusalem for å forsterke budskapet om at Guds løfter til Israel ble oppfylt i Jesus Kristus. Tydeligst blir dette i Lukas-evangeliet kap 4,14–22, der han selv sier at ordene fra Jesaja 61,1 f blir oppfylt gjennom

ham: "I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på."

Jesus omtales i Lukas-evangeliet som profet; han er av Davids ætt; han er Herrens salvede/Messias (2,11, 26); han er konge på Davids trone (1,32f) og Guds sønn (1,35), og han er Menneskesønnen. Men for de nærmeste, for disiplene, er det vanskelig å forstå hva dette innebærer. Hele evangeliet er en vandring i vennenes forsøk på å forstå Jesus, gripe ham og se ham som den han virkelig er. Fastetiden er en tid gitt oss for å gå gjennom samme øvelse som disiplene gjorde sammen med ham. Hvem er han?

"Men de skjønnte ikke noe av dette. Meningen var skjult for dem, og de forsto ikke det han sa." "Det vi ikke vet har vi ikke vondt av" – men nå fikk de det fortalt; likevel skjønnte de ikke noe av det. Her blir motsetningen til ordene i Jesaja-teksten stor. Der så de det som ikke ble fortalt dem, og de forsto det de ikke hørte. Her er det motsatt. De får høre det, men de forstår det ikke!

Jeg tenker noen ganger på disiplene som den østlige figuren av "de tre vise aper": Én holder seg for øynene og vil ikke se noe ondt; én holder seg for ørene og vil ikke høre noe ondt, og én holder seg for munnen og vil ikke si noe ondt.

Det er en stor frihet i ikke å vite noe om framtiden. Disiplene blir av Jesus, igjen og igjen, tvunget til å forholde seg til en nær framtid som de ikke vil vite noe om. Disiplene vil ikke forholde seg til at han skal overlates til hedningene, at han skal bli slått og spyttet på, heller ikke at han skal dø for så og stå opp igjen. Disiplene vil ikke vite, eller kan ikke gripe det. De får det fortalt, men det går ikke inn. Meningen var skjult for dem.

Vi lever med historien om Jesu lidelse og død på korset som en ganske vanlig bibelhistorie. Det er mest i møte med barn jeg blir minnet på brutaliteten i påskens evangelium. Filmen "The Passion of Christ" ble for mange en sterk påminnelse om at dette er mer enn fabel og en gammel beretning. Korsfestelsen var ekte; den var rå og brutal. Smerte er påskens språk. Smerte er også mange menneskers språk i dag; vi lever i en verden så urettferdig, så usikker, så skjør. Barns og menneskers rettigheter står stadig på spill.

Den som ikke selv blir utsatt eller rammes av lidelsen, har lett for å kopiere en, to eller tre av apene: Vi lukker våre øyne, våre ører og vår munn for lidelsen. Noen ganger er det en fjerde ape sammen med de andre, en ape som krysser armene over brystet; han vil ikke gjøre noe ondt.

Vi rekker våre hender frem – Vårt svar skal være å åpne våre hender, våre øyne og ører. Vi skal lytte til de stemmeløse og tale deres sak; vi skal kjempe for rettferdighet, og vi skal be for vår nødlidende verden. Fastetid er bønnetid. La salmen på NoS 710 være en bønnesalme gjennom fastetiden!

SALMER:

128: Se, vi går opp til Jerusalem

710: Vi rekker våre hender frem

Salmer 97 nr. 123:

Stjernene lyser fremdeles i mørket

733: Noen må våke i verdens natt

INGVILD H. MYDSKE FALLEGÅRD
SJØMANNSPREST I HOUSTON
IMF@SJOMANNSKIRKEN.NO

Sjur Isaksen

ORDET GJENNOM ÅRET III

Evangeliebetraktninger over tredje tekstrekke

"Det er en dristig oppgave å skrive betraktninger over alle evangelietekstene i kirkeåret. Sjur Isaksen løser imidlertid denne utfordringen på en utmerket måte."
Per Eriksen i Vårt Land

"Isaksen har spennende overskrifter! Jeg skjønner at hver eneste er valgt med omhu. Dette er frysetørrede aha-opplevelser som bare trenger vann. Jeg må bare si meg imponert over at Isaksen klarer å la det gå opp et lys hver søndag!"

Kjell A. Skartseterhagen
i Luthersk Kirketidende

Kr 299,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

SØKERE

OSLO BISPEDØMME

Søkere til stillingen som sokneprest i Ellingsrud og Furuset sokn, Oslo bispedømme:

Erikstein, Tor Eivind (49), ass. rådmann, 3890 VINJE

Lassen, Kristian (57), vikarprest. Furuset og Stovner, 0454 OSLO

Partee, Tyrone (52), sokneprest i Olivet Evangelisk Lutherske Kyrkje, 90250 HAWTHORNE, California, USA

Schwencke Johnsråten, Vivi (41), sokneprest i Flå, 3539 FLÅ

Simonsen, Gro Margareth Golimo (60), sokneprest, 2008 FJERDINGBY

Simonsen, Svein (60), sokneprest, 2008 FJERDINGBY

Vogl, Klara (37), sokneprest i Ellingsrud menighet, 1065 OSLO

OSLO BISPEDØMME

Søkere til stillingen som sokneprest i Høybråten, Fossum og Stovner, Oslo bispedømme:

Erikstein, Tor Eivind (49), ass. rådmann, 3890 VINJE

Hauge, Kåre Rune (54), fungerende sokneprest 1184 OSLO

Partee, Tyrone (52), sokneprest i Olivet Evangelisk Lutherske Kyrkje, 90250 HAWTHORNE, California, USA

Simonsen, Gro Margareth Golimo (60), sokneprest, 2008 FJERDINGBY

Simonsen, Svein (60), sokneprest, 2008 FJERDINGBY

Thorsteinsson, Thorir Jökull (53), ambassadeprest – prest for Islendinger i Danmark, DK-1911 Frederiksberg C, Danmark

TILSETTINGER

BORG BISPEDØMME

Borg bispedømmeråd har i møte 17.12. 2012 foretatt følgende tilsetting:

Endre Fyllingsnes som teologisk rådgiver ved Borg bispedømmekontor.

Vi har mottatt bekreftelse på at han tar imot stillingen.

AGDER OG TELEMARKE BISPEDØMME

Agder og Telemark bispedømmeråd har i møte 22.mai 2012 gjort følgende tilsettingar:

Eirik Nyfeldt Bø blei tilsett som kapellan i Søgne sokn med Mandal prosti som tenestedistrikt.

Geir Gundersen Grøtberg blei tilsett som sokneprest i Bamble sokn og Herre sokn med Bamble prosti som tenestedistrikt.

Ivar Skippervold blei tilsett som sokneprest i Otredal prosti med Iveland sokn som tenestestad og Evje og Hornnes sokn som utvida tenestemråde.

Alle tre har teke i mot stillingane.

NYTT KIRKEÅR – NY KIRKELIG ÅRSKALENDER!

Kirkelig årskalender

2013

Kirkelig årskalender 2013

Skreddersydd for kirkelige
medarbeidere!

- Kirkeårstekster
- Ord for dagen
- Merkedager
- Adresser
- Årsstatistikk

Kr 149,-

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), stipendiat Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og sokneprest Anne Grete Listrøm. Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:
Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no
Opplysninger om annonsepriser og utgivelsesplan finnes på nettsidene.

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende sendes på e-post til ovenstående adresse. Artikler skal normalt ikke overstige 2500 ord, innlegg skal normalt ikke være mer enn 1200 ord.

ABONNEMENT: Pris kr. 550,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 750,- pr. år. Abonnementet inkluderer Tidsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år). Kontonummer: 3000.14.73669 Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev eller e-post). Gamle og nye numre kan kjøpes i pdf-format fra <https://lutherskkirketidende.buyandread.com>